

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

تبیین فرایند شکل‌گیری ترس از حرکت در بیماران تحت تعویض مفصل زانو

پایان‌نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی PhD

در

پرستاری

نگارنده:

فاطمه نجفی

استاد راهنما

دکتر هومن شهسواری

اساتید مشاور

دکتر زهرا زارع

دکتر سیدمحمد جواد مرتضوی

۱۴۰۰

تبیین فرایند شکل‌گیری ترس از حرکت در بیماران تحت تعویض مفصل زانو

چکیده

مقدمه: ترس از حرکت عامل پیش‌بینی‌کننده عملکرد فرد پس از تعویض مفصل زانو است و مانع جدی در دستیابی به نتایج مطلوب عمل تعویض مفصل زانو است. فرایند شکل‌گیری ترس از حرکت فرایندی وابسته به زمینه است که هنوز به خوبی تبیین نشده و تبیین آن می‌تواند در پیشگیری و طراحی مداخلات مراقبتی از ترس از حرکت نقش اساسی داشته باشد. لذا مطالعه حاضر با هدف تبیین فرایند شکل‌گیری ترس از حرکت در بیماران تحت تعویض مفصل زانو انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر پژوهشی کیفی است که با استفاده از رویکرد نظریه بسترزاد برای توصیف و شناسایی فرایند شکل‌گیری ترس از حرکت در بیماران تحت تعویض مفصل زانو انجام شد. در این مطالعه ۳۵ مشارکت‌کننده (۲۲ بیمار، ۱۲ عضو تیم درمان، ۱ همراه بیمار) به صورت هدفمند و نظری انتخاب شدند. روش جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته و یادداشت در عرصه بود. محیط پژوهش، بخش و درمانگاه ارتوپدی بیمارستان‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی تهران بوده است. جمع‌آوری داده‌های مطالعه به مدت ۲۱ ماه (از آذر ۱۳۹۸ تا مرداد ۱۴۰۰) به طول انجامیده است. تحلیل داده‌ها همزمان با جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از رویکرد کوربین و اشتراوس ۲۰۱۵ و به روش تحلیل مقایسه‌ای مداوم به منظور شناسایی مفاهیم، بافتار مطالعه و فرایند شکل‌گیری ترس از حرکت انجام گردید.

یافته‌ها: شکل‌گیری ترس از حرکت در بیماران فرایندی است که بروز آن اجتناب‌ناپذیر اما روند آن تابع عوامل مرتبط با خودتعاملی و تعامل با دیگران و محیط پیرامون و مبتنی بر راهبردهای بکار گرفته شده توسط بیمار به مسیرهای متفاوتی ختم می‌گردد. "چرخه گوش به زنگی فرساینده و اجتناب پیشگیرانه" به عنوان طبقه مرکزی فرایند شکل‌گیری ترس حرکت در این مطالعه نمود یافته و بیانگر فرایندی است که پیش از عمل جراحی در فرد در تعامل عوامل بافتاری و پس از عمل با بروز "تجربه اولیه عوارض و پروتز" شکل‌آغازین گرفته و مبتنی بر راهبرد انتخابی فرد می‌تواند به "اجتناب پیشگیرانه" و یا "حرکت آزادانه" منجر گردد. در مسیر اجتنابی بیماران در هر مرحله با گوش به زنگی و هشیاری زیاد به محرک‌های تهدیدکننده، راهبرد اجتناب از حرکت را انتخاب نموده و از حرکت و فعالیت اجتناب می‌نمایند که چرخه‌ای تشدید شونده و طولانی بوده و به زندگی توأم با ترس و ناتوانی پیشرونده ختم می‌گردد، در مسیر دیگر که با راهبردهای غلبه بر ترس همراه بوده به حرکت آزادانه و در نهایت بازگشت به زندگی عادی منجر می‌گردد.

نتیجه‌گیری: شکل‌گیری ترس از حرکت پدیده‌ای پیچیده و متأثر از عوامل گوناگون درونی و بیرونی است. توجه به همه این عوامل در طراحی مداخلات مراقبتی و درمانی این بیماران ضروری است، اگر چه برخی از این عوامل غیر قابل تعدیل بوده اما بسیاری از آنها می‌تواند با طراحی برنامه‌های مناسب تعدیل شده و از تبدیل ترس اولیه به ترس پایدار از حرکت پیشگیری نماید.

واژگان کلیدی: ترس، فوبیا، حرکت، تعویض مفصل زانو، نظریه بسترزاد

**Teheran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

Title:

**The process of forming fear of movement in
patients with total knee arthroplasty**

**A dissertation submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor of
“Philosophy of Degree” In
Nursing**

By:

Fatemeh Najafi

Supervisor:

Dr. Hooman Shahsavari

Consultants

Dr. Zahra Zare

Dr. Seyed Mohammad Javad Mortazavi

2022

Abstract

Introduction: Kinesiophobia or fear of movement (FOM) is a predictor of a person's performance after knee replacement and a serious barrier to achieving the desired results of knee replacement. The formation of FOM is a context-dependent and poorly explained process which can play a key role in the prevention and design of FOM care interventions. Therefore, the present study aimed to explain the formation process of FOM in patients undergoing knee replacement.

Methods: The present study was performed using the grounded theory approach to describe and identify the FOM formation process in patients undergoing knee replacement. In this study, 35 participants were selected by purposive and theoretical sampling from among patients, different members of the treatment team, and patients' companions. Research setting was the orthopedics wards and clinics of hospitals affiliated with Tehran University of Medical Sciences. Data collection took 21 months (from December 2019 to August 2021). Data collection tools were semi-structured interviews and field notes. Data were analyzed simultaneously with data collection using Corbin and Strauss 2015 approach and constant comparative analysis.

Findings: As a function of factors associated with self-interaction and interactions with others and the environment, FOM inevitably formed in patients causes different paths based on the strategies adopted by patients. As the main theme of FOM formation, the process of "hypervigilance and preventive avoidance" initially forms through interactions among contextual factors before the surgery. Upon observing "the first effect of prosthesis and complications" after the surgery, this process can cause "preventive avoidance" or "free movement" based on the strategy selected by patients. Given the hypervigilance of patients to threatening stimuli on the avoidance path, they select the strategy of avoiding movement and activity at any stages. This intensifying and long cycle leads up to living with progressive fears and disability. The other path associated with strategies adopted to overcome fear causes free movement and ultimately a return to normal life.

Conclusion: FOM formation is a complex phenomenon and is influenced by various internal and external factors. It is necessary to address all these factors in designing care and treatment interventions for these patients. Although some of these factors are not adjustable, many of them can be adjusted by designing appropriate programs and preventing the initial fear from becoming a permanent fear of movement.

Keywords: Fear, phobia, Movement, Knee Replacement, Grounded Theory